

Żyjemy w epoce naznaczonej ideologiami. Nigdy wcześniej nie istniała tak wielka ekspozycja na nurty polityczne, społeczne, kulturowe i filozoficzne, które obiecują nadać sens ludzkiemu życiu, wyjaśnić świat albo zbudować „doskonałe” społeczeństwo. Media społecznościowe, środki przekazu, uniwersytety, partie polityczne, ruchy aktywistyczne i trendy kulturowe nieustannie rywalizują o kształtowanie ludzkich sumień. W samym środku tej rzeczywistości wielu katolików zadaje sobie coraz bardziej naglące pytanie:

Czy katolik może angażować się lub należeć do ideologii sprzecznych z wiarą?

Nie jest to kwestia powierzchowna. Nie chodzi jedynie o preferencje polityczne czy kulturowe sympatie. Problem jest znacznie głębszy: dotyczy bezpośrednio relacji między wiarą chrześcijańską a wizją człowieka, Boga, moralności i społeczeństwa.

Chrześcijaństwo nie jest bowiem jedynie prywatnym uczuciem ani tradycją kulturową. Wiara katolicka zakłada konkretny sposób rozumienia rzeczywistości, godności człowieka, wolności, grzechu, prawdy, zbawienia i wiecznego przeznaczenia człowieka.

Dlatego gdy jakaś ideologia zaprzecza tym fundamentom, nieuchronnie pojawia się konflikt między Chrystusem a taką wizją świata.

Czym jest ideologia?

Zanim odpowiemy, warto dobrze zdefiniować samo pojęcie.

Ideologia to uporządkowany system idei, który ma wyjaśniać rzeczywistość i kierować życiem społecznym, politycznym, ekonomicznym lub moralnym. Współczesne ideologie zwykle oferują całościowe odpowiedzi dotyczące:

- tego, czym jest człowiek,
- czym jest wolność,
- jakie jest źródło problemów społecznych,
- jak powinno być zorganizowane społeczeństwo,
- jakie wartości powinny dominować,
- i jak miałyby wyglądać „idealny świat”.

Problem pojawia się wtedy, gdy ideologie zastępują Boga, relatywizują prawdę albo stawiają

człowieka w absolutnym centrum wszystkiego.

Wiele współczesnych ideologii powstało właśnie poprzez wyraźne odrzucenie chrześcijaństwa albo próbę zepchnięcia go wyłącznie do sfery prywatnej.

Chrześcijaństwo nie jest ideologią

Trzeba zrozumieć coś fundamentalnego: chrześcijaństwa nie można sprowadzić do jednej z wielu ideologii.

Wiara katolicka nie jest ludzką konstrukcją powstałą z teorii filozoficznych czy walk politycznych. Chrześcijaństwo rodzi się z Osoby: Jezusa Chrystusa.

Chrześcijanin nie podąża jedynie za programem politycznym, lecz za Synem Bożym.

Dlatego kiedy jakaś ideologia domaga się całkowitego podporządkowania, absolutnego posłuszeństwa moralnego albo reinterpretacji prawdy objawionej, wchodzi w bezpośrednią konkurencję z wiarą.

Chrystus powiedział:

„Ja jestem drogą i prawdą, i życiem”
— J 14,6

Nie powiedział, że jest „jedną z wielu prawd”.

Wiara katolicka głosi, że istnieje obiektywna prawda o Bogu i o człowieku. Tymczasem wiele współczesnych ideologii utrzymuje, że prawda zależy od kultury, konsensusu lub indywidualnego pragnienia.

I właśnie tutaj zaczyna się konflikt.

Historyczna pokusa mieszania wiary z ideologią

W ciągu historii wielu chrześcijan próbowało połączyć Ewangelię z projektami ideologicznymi.

Czasami wynikało to z naiwności.

Innym razem z politycznego oportunizmu.

A jeszcze innym dlatego, że pewne ruchy obiecywały sprawiedliwość, porządek lub postęp.

Kościół jednak zawsze ostrzegał przed niebezpieczeństwem absolutyzowania ludzkich systemów.

Problem zamieniania polityki w religię

Kiedy ideologia zajmuje miejsce Boga, zaczyna domagać się niemal religijnego posłuszeństwa.

Szczególnie wyraźnie było to widoczne w totalitaryzmach XX wieku.

Ateistyczny komunizm

Kościół wielokrotnie potępiał marksistowski komunizm z powodu jego ateistycznego materializmu, negacji Boga, walki klas i prześladowań religijnych.

Marksizm nie był jedynie modelem ekonomicznym: zawierał wizję człowieka niezgodną z wiarą chrześcijańską.

Negował:

- duszę,
- transcendencję,
- prawdziwą wolność,
- własność prywatną jako prawo naturalne,
- oraz duchowy wymiar człowieka.

Miliony chrześcijan były prześladowane pod rządami komunistycznymi.

Kościół niszczone.
Kapłanów mordowano.
Osoby konsekrowane więziono.
Świeckich zabijano za wyznawanie wiary.

Historia XX wieku jest pełna męczenników komunizmu.

Nazizm i pogański faszyzm

Choć różniły się między sobą, wiele skrajnych ruchów nacjonalistycznych również weszło w konflikt z doktryną katolicką, gdy wywyższały:

- rasę,
- państwo,
- przemoc,
- albo przywódcę politycznego ponad Boga.

Każda ideologia, która czyni z rzeczywistości ludzkiej absolut, ostatecznie zniekształca godność człowieka.

Co Kościół mówi o ideologiach?

Kościół nie zabrania katolikom uczestnictwa w polityce. Wręcz przeciwnie — zachęca do przemieniania społeczeństwa według Ewangelii.

Ustanawia jednak fundamentalną zasadę:

Żadna ideologia nie może zastąpić wiary chrześcijańskiej

Nauka społeczna Kościoła uczy, że katolicy mogą współpracować w wielu dziedzinach politycznych i społecznych, ale nigdy nie mogą przyjmować zasad sprzecznych z:

- prawem naturalnym,
- Ewangelią,
- moralnością katolicką,

- lub godnością człowieka.

Problemem nie jest posiadanie poglądów politycznych.
Problemem jest przyjęcie systemów niezgodnych z wiarą.

Czy katolik może należeć do partii lub ruchów sprzecznych z Ewangelią?

Tutaj wchodzimy w delikatną i bardzo aktualną kwestię.

Wielu katolików uczestniczy dziś w organizacjach promujących:

- aborcję,
- eutanazję,
- ideologię gender,
- relatywizm moralny,
- ataki na rodzinę,
- pogardę wobec religii,
- inżynierię społeczną,
- albo radykalnie zsekularyzowaną wizję człowieka.

Czasami czynią to, myśląc:

- „popieram tylko część ekonomiczną”,
- „nie zgadzam się ze wszystkim”,
- „to mniejsze zło”,
- albo „religia nie powinna mieszać się do polityki”.

Jednak chrześcijańskiego sumienia nie można dzielić na części.

Katolik nie może aktywnie wspierać programów, które poważnie sprzeciwiają się prawu Bożemu, nie popadając przy tym w poważną sprzeczność moralną.

Niebezpieczeństwo podwójnego życia duchowego

Jednym z największych dramatów współczesnego katolicyzmu jest rozdzielenie wiary od życia publicznego.

Wielu żyje:

- jako katolicy w niedzielę,
- a jako relatywiści przez resztę tygodnia.

Chrystus jednak nie powołał swoich uczniów do prywatnej i ukrytej wiary.

Powiedział:

„Wy jesteście solą ziemi... wy jesteście światłem świata”
— Mt 5,13-14

Wiara powinna przenikać:

- politykę,
- pracę,
- kulturę,
- ekonomię,
- rodzinę,
- i całe życie społeczne.

Fałszywa neutralność moralna

W naszych czasach dużo mówi się o „neutralności”.

W rzeczywistości jednak każda ideologia opiera się na konkretnej wizji moralnej.

Kiedy społeczeństwo twierdzi:

- że aborcja jest prawem,
- że nie istnieje obiektywna prawda,
- że płeć jest subiektywną konstrukcją,
- albo że każde zachowanie moralne jest równoważne,

już narzuca określoną moralność.

Chrześcijaństwo nie może zaakceptować neutralności, która usuwa Boga i prawo moralne z życia publicznego.

Relatywizm: wielka ideologia naszych czasów

Być może najbardziej rozpowszechnioną ideologią nie jest dziś konkretny system polityczny, lecz relatywizm.

Przekonanie:

- że nie istnieje absolutna prawda,
- że każdy tworzy własną moralność,
- że wszystkie religie są równe,
- i że każdy osobisty wybór jest dobry, o ile „nikomu nie szkodzi”.

Jednak taka mentalność ostatecznie niszczy samo pojęcie grzechu, nawrócenia i prawdy.

Jeśli nie istnieje obiektywna prawda:

- nie ma grzechu,
- nie ma potrzeby skruchy,
- ani potrzeby zbawienia.

Dlatego relatywizm jest głęboko sprzeczny z Ewangelią.

Czy katolik może bronić częściowo dobrych idei w problematycznych ruchach?

Tutaj potrzebne jest roztropne rozróżnienie.

Nie wszystko w danym nurcie politycznym musi być konieczne złe.

Katolik może częściowo zgadzać się z pewnymi aspektami:

- ekonomicznymi,
- społecznymi,
- pracowniczymi,
- lub kulturowymi.

Kościół uznaje uprawnioną różnorodność polityczną wśród katolików.

Istnieje jednak wyraźna granica:

nigdy nie można formalnie popierać tego, co poważnie sprzeciwia się moralności chrześcijańskiej.

Roztropność wymaga rozeznania.

Nauka społeczna Kościoła: alternatywa dla ekstremizmów

Kościół nie proponuje zamkniętej ideologii, lecz trwałe zasady.

Między innymi:

- godność osoby ludzkiej,
- dobro wspólne,
- subsydiarność,
- solidarność,

- obrona rodziny,
- wolność religijna,
- sprawiedliwość społeczna,
- oraz szacunek dla naturalnego prawa moralnego.

Pozwala to uniknąć popadania zarówno w:

- skrajny kolektywizm,
- jak i absolutny indywidualizm.

Katolicka nauka społeczna dąży do integralnej wizji człowieka.

Problem ubóstwiania ideologii

Kiedy człowiek bardziej utożsamia się z ideologią niż z Chrystusem, dochodzi do niebezpiecznego odwrócenia duchowego.

Wtedy:

- partia staje się „święta”,
- przywódca polityczny staje się nietykalny,
- a wiara zostaje podporządkowana interesom ideologicznym.

Wielu kończy reinterpretując Ewangelię, by dopasować ją do własnego nurtu politycznego.

Chrześcijanin jest jednak powołany do czegoś odwrotnego:
do badania każdej ideologii w świetle Chrystusa.

Nie dostosowywać Chrystusa do świata,
lecz osądzać świat według Ewangelii.

Święty Paweł i duchowa niezgodność

Pismo Święte wyraźnie mówi o niezgodności światła i ciemności.

„Cóż ma wspólnego światłość z ciemnością?”
— 2 Kor 6,14

Nie oznacza to izolowania się od świata.

Chrześcijanie powinni aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Ale oznacza to, że nie mogą przyjmować zasad sprzecznych z Bogiem.

Duszpasterskie ryzyko zamieszania doktrynalnego

Jednym z wielkich problemów naszych czasów jest zamieszanie.

Wielu szczerych katolików nie potrafi już rozróżnić:

- co jest zgodne z wiarą,
- co podlega negocjacji,
- a co bezpośrednio sprzeciwia się Ewangelii.

Dzieje się tak dlatego, że przez dziesięciolecia:

- osłabiano formację doktrynalną,
- redukowano wiarę do emocji,
- i unikano jasnego mówienia o grzechu i prawdzie.

Konsekwencją jest pokolenie katolików łatwo pochłanianych przez ideologie chwili.

Współczesne ideologie szczególnie problematyczne dla wiary

Bez popadania w polityczne uproszczenia można wskazać elementy niezgodne z katolicyzmem obecne w wielu współczesnych nurtach:

Materializm

Sprowadza człowieka do materii i dobrobytu ekonomicznego.

Radykalny indywidualizm

Czyni osobiste pragnienie najwyższym kryterium dobra.

Absolutny progresywizm moralny

Zaprzecza obiektywnym granicom ludzkiego postępowania.

Nihilizm

Twierdzi, że życie nie ma transcendentnego sensu.

Agresywny sekularyzm

Dąży do usunięcia wiary ze sfery publicznej.

Ideologia gender

Zaprzecza ludzkiej naturze stworzonej przez Boga jako mężczyznę i kobietę.

Skrajny transhumanizm

Próbuje sztucznie redefiniować człowieka.

Jak powinien dziś postępować katolik?

1. Formować sumienie

Wiele błędów rodzi się z ignorancji doktrynalnej.

Niezbędne jest:

- czytanie Katechizmu,
- studiowanie nauki społecznej Kościoła,
- poznawanie Pisma Świętego,
- i rozumienie moralnego nauczania Kościoła.

2. Rozeznawać wszystko w świetle Ewangelii

Nie wystarczy powtarzać politycznych sloganów.

Chrześcijanin musi pytać:

- czy to szanuje godność człowieka?
- czy to sprzeciwia się prawu Bożemu?
- czy to przybliża do Chrystusa, czy oddala od Niego?

3. Nie absolutyzować partii politycznych

Żadna partia polityczna nie reprezentuje doskonale Ewangelii.

Nadzieja chrześcijanina nie znajduje się w ludzkich systemach, lecz w Bogu.

4. Mieć odwagę publiczną

Dzisiaj wielu milczy ze strachu:

- przed odrzuceniem,
- przed „cancel culture”,
- przed ośmieszeniem,
- albo przed utratą społecznej akceptacji.

Ale Chrystus ostrzegł:

„Jeżeli świat was nienawidzi, wiedzcie, że Mnie pierwszej
znienawidził”
— J 15,18

Miłość i prawda muszą pozostać zjednoczone

Bronienie prawdy nie oznacza nienawiści wobec tych, którzy myślą inaczej.

Chrześcijanin powinien działać:

- stanowczo,
- ale również z miłością,
- pokorą,
- cierpliwością,
- i szczerym pragnieniem zbawienia wszystkich.

Prawda bez miłości może stać się surowością.

Ale miłość bez prawdy staje się pustym sentymentalizmem.

Chrystus doskonale łączył jedno i drugie.

Niebezpieczeństwo budowania „chrześcijaństwa na własną miarę”

Dzisiaj istnieje rosnąca pokusa:
dostosowywania wiary do własnych preferencji ideologicznych.

W ten sposób pojawiają się zniekształcone wersje chrześcijaństwa:

- chrześcijaństwo bez Krzyża,
- bez grzechu,
- bez nawrócenia,
- bez obiektywnej moralności,
- i bez wymagań duchowych.

Ewangelii nie można jednak sprowadzić do narzędzia politycznego.

Chrystus nie przyszedł potwierdzać naszych ideologii.
Przyszedł nawrócić ludzkie serce.

Święci wobec ideologii

Wielu świętych żyło w czasach ogromnego zamieszania politycznego i ideologicznego.

A jednak:

- nie dali się porwać modom,
- nie zdradzili prawdy,
- i pozostali wierni Chrystusowi nawet w prześladowaniach.

Męczennicy XX wieku są potężnym przykładem:
woleli utracić wolność, prestiż, a nawet życie, niż wyrzec się wiary.

Chrześcijanin należy przede wszystkim do Chrystusa

Podstawową tożsamością katolika nie jest:

- polityka,
- narodowość,
- kultura,
- ani ideologia.

Jego fundamentalną tożsamością jest bycie dzieckiem Bożym.

Dlatego żaden ludzki projekt nie może domagać się absolutnego posłuszeństwa należnego wyłącznie Panu.

„Szukajcie najpierw Królestwa Bożego i Jego sprawiedliwości”
— Mt 6,33

Zakończenie: wierność w czasach zamętu

Czy zatem katolik może angażować się w ideologie sprzeczne z wiarą?

Z teologicznego i moralnego punktu widzenia odpowiedź jest jasna: katolik nie może świadomie przyłgnąć do zasad niezgodnych z Ewangelią, nie popadając przy tym w sprzeczność ze swoją wiarą.

Nie oznacza to życia w izolacji od świata.
Ani porzucenia życia publicznego.
Ani popadania w fanatyzm.

Oznacza coś znacznie głębszego:
postawienie Chrystusa ponad każdą ideologią.

W epoce, w której tak wiele nurtów próbuje redefiniować:

- człowieka,
- rodzinę,
- prawdę,
- moralność,
- a nawet samą naturę ludzką,

chrześcijanin jest powołany do pozostania niewzruszonym — z inteligencją, miłością i wiernością.

Nie poprzez ślepe podążanie za modami epoki,
lecz poprzez trwanie przy Tym, który jest wieczny.

Bo ideologie przemijają.
Imperium upadają.
Nurty kulturowe się zmieniają.

Ale Chrystus trwa na wieki.